



*Ramon Balius*

conversa amb



*Rosa Serra* i *Jordi Alumà*

*Escultora*



*Pintor*

sobre art i esport

*Els últims anys, gràcies al discurs de l'actual President del CIO, el català Joan Antoni Samaranch, han recuperat protagonisme les velles idees del Baró de Coubertin, el qual atorgava singular importància a l'associació de la cultura amb l'esport. Aquesta unió és fonamental a l'hora de definir i comprendre el concepte d'Olimpisme, que és quelcom més que unes competicions esportives celebrades cíclicament cada quatre anys. Encara que avui pràcticament totes les arts i les ciències poden tenir un lloc al costat de l'esport dins del Moviment Olímpic, són les arts plàstiques l'element cultural que més ha arribat a l'esportista i al públic.*

*L'escultora Rosa Serra i el pintor Jordi Alumà, són dos artistes importants del nostre país. La seva amplíssima obra té unes connotacions personals, tant en la tècnica com en l'estil, que la fan inconfusible. Per a nosaltres té especial interès una part d'aquesta obra: la dedicada a l'esport. La Rosa i en Jordi són sens dubte, els artífexs que han realitzat més art esportiu i la seva obra és coneguda arreu del món. Les seves escultures i pintures de temàtica esportiva es poden contemplar en espais públics, museus especialitzats, col·leccions privades i, particularment, a la seu del CIO i al Musée Olympique de Lausanne. Ningú millor que aquests bons amics nostres, per establir una conversa sobre diferents aspectes de les relacions entre l'art i l'esport.*

**Ramon Balius.** *Estareu d'acord en què l'art arriba a l'artista a través de la inspiració. L'esport, és font d'inspiració artística?*

**Rosa Serra.** Sí. Ho ha estat des de tots els temps.

**Jordi Alumà.** L'esport té un component, el moviment, que el fa molt plàstic, convertint-lo en un bon vehicle d'inspiració.

**R.B.** *Ara bé, tots els esports poden proporcionar inspiració artística o alguns són més adients que d'altres?*

**R.S.** Tots els esports poden inspirar l'artista, però alguns, degut al seu moviment i a la seva força, es presten més a la realització d'obres, especialment escultòriques.

**J.A.** El cos humà té el protagonisme de l'obra, però quan s'hi afegeix l'eina d'una especialitat esportiva, es produeix una nova composició plàstica amb possibilitats d'inspiració artística.

**R.B.** *Quins esports creieu que són més adients per a l'artista, els individuals o el col·lectius?*

**R.S.** Per a l'escultura els individuals, perquè amb una única figura es pot aconseguir donar més força a l'obra, cosa difícil d'obtenir en la totalitat d'un conjunt.

**J.A.** La composició de diferents figures, sens dubte enriqueix l'obra pictòrica.

**R.B.** *Les vostres obres, estan personalitzades en determinats esports o són impersonals?*

**R.S.** La meua obra esportiva sempre és impersonal. No prenc com a model un esportista en concret, sinó un determinat esport.

**J.A.** És el cos humà el que suggereix i domina totes les meves composicions pictòriques.

**R.B.** *Us interessa l'esport per si mateix o únicament com a objecte de la vostra activitat artística?*

**R.S.** M'interessa com a fet social i físic, però sobretot des de la seva vessant estètica.

**J.A.** L'essència de l'esport fa vibrar l'activitat creadora.

**R.B.** *Heu practicat esport? Quin?*

**R.S.** No, cap.

**J.A.** He practicat i segueixo practicant el tennis.

**R.B.** *Sou espectador d'espectacles esportius, en directe o a través dels mitjans audiovisuals?*

**R.S.** Sóc espectadora a través de la televisió.

**J.A.** Sóc espectador assidu d'espectacles esportius i, sempre que tinc possibilitats, en directe.

**R.B.** *A l'hora de realitzar una obra sobre un determinat esport, ¿us documenteu en el camp, en la pista o en els mitjans audiovisuals i fotografies o simplement de memòria, gràcies als vostres coneixements esportius?*

**R.S.** Em documento en mitjans gràfics, audiovisuals i també amb la imaginació. Moltes vegades m'assessora el meu fill Jaume, que és un gran esportista.

**J.A.** Procuo estudiar en directe i després composo en el meu taller, buscant formes creatives.

**R.B.** *Des de quan i per què fas art de temàtica esportiva?*

**R.S.** Des de l'any 1976 quan, amb l'escultura "Lluita", vaig guanyar el 1r Premi d'escultura en la "Biennial Arresport" de Bilbao. Després, a partir de 1984, he tingut una dedicació més intensa, gràcies a una idea de David Moner, que em proposà realitzar una col·lecció d'escultures d'esports olímpics, que fou regalada al CIO en la persona de Joan Antoni Samaranch. Més tard, a iniciativa d'aquest, es va ampliar la col·lecció.

**J.A.** Des de l'any 1965 després de guanyar el 1r. Premi en l'"Exposició del Deporte en las Bellas Artes". Posteriorment a aquesta data vaig rebre el mecenatge d'en Joan Antoni Samaranch que m'encarregà la que seria la "I Suite Olímpica", dedicada als Jocs Olímpics de Mèxic.

**R.B.** *Pel que m'acabeu d'explicar, sembla obvi que creieu en els concursos d'art de temàtica esportiva...*

**R.S.** Sí; perquè són una oportunitat per a l'artista.

**J.A.** Sí, ja que proporcionen divulgació de les obres.

**R.B.** *Sembla un contrasentit el fet que la participació d'artistes en els concursos és molt nombrosa, i després, són pocs els que segueixen tenint una dedicació continuada a l'art esportiu. És rendible econòmicament aquest art?*

**R.S.** Si no m'haguessin proposat les escultures dels esports olímpics, possiblement no hi estaria tan identificada.

**J.A.** L'obra de temàtica esportiva té moltes dificultats per a ser adquirida. Les institucions esportives tenen,



generalment, pressupostos molt ajustats, i el gran format que acostumen a tenir les obres és un obstacle per als compradors privats. Sortosament, l'Olimpisme considera la cultura com a element fonamental i, evidentment, la sensibilitat dels directius afavoreix la creació artística.

**R.B.** *Els artistes consagrats generalment treballen per encàrrec. Us agrada que el client imposi les característiques de l'obra, o preferiu que simplement suggereixi un tema genèric?*

**R.S.** Normalment treballa per encàrrec. Prefereixo que se'm suggereixi el tema i a partir d'aquí, treballar lliurement.

**J.A.** La llibertat ha estat sempre per a mi fonamental en les realitzacions.

**R.B.** *Creieu que seria bo reinstaurar els concursos d'art dins dels Jocs Olímpics?*

**R.S.** Sí.

**J.A.** Las convocatòries simultànies esport-art podrien donar un fruit de gran creativitat.

**R.B.** *Penseu que aquests concursos d'art dins dels Jocs Olímpics, tindrien la participació d'artistes de fama reconeguda encara que els premis fossin similars als dels esportistes (medalles d'or, d'argent i de bronze)?*

**R.S.** És un tema que no he tingut l'oportunitat de plantejar-me.

**J.A.** Si els certàmens aconseguissin un ressò internacional obligarien a estudiar l'actitud a adoptar.

**R.B.** *Per què el President del CIO no ha reinstaurat els concursos d'art dins dels Jocs Olímpics?*

**R.S.** No ho sé.

**J.A.** No hi ha dubte que el President Samaranch ha impulsat un ambient de divulgació de l'art esportiu, creant certàmens com la Biennial Internacional de l'Art en l'Esport. Desconec els motius pels quals no ha reinstaurat els concursos d'art en els Jocs. Potser seria interessant traslladar-li la pregunta a ell mateix.

**R.B.** *Us prometo que procuraré preguntar-li. Són molts els artistes que a l'hora de buscar un prototipus de bellesa masculina s'han inspirat en un esportista. Penseu que la dona esportista pot ser actualment prototipus de bellesa femenina?*

**R.S.** Crec que no és incompatible la bellesa de la dona i l'esport.

**J.A.** La dona, per essència, reflecteix en els moviments esportius la bellesa. En l'esport, com en el ballet, la dona és imprescindible.

**R.B.** *Tots dos, començant per en Jordi l'any 1968, sou autors de sèries d'obres d'esports olímpics anomenades "Suites Olímpiques". D'on va sorgir la idea d'aplicar aquesta denominació musical a l'art plàstic esportiu?*

**R.S.** Aquest nom el va suggerir el President Samaranch l'any 1968.

**J.A.** Penso que molt encertadament, perquè musicalment "suite" és un conjunt d'obres que tenen una relació entre elles, i aquest fet és aplicable també a qualsevol obra artística que tingui aquesta característica.

**R.B.** *Rosa, de quina "suite" estàs més satisfeta, de la d'esports d'estiu o de la d'esports d'hivern?*

**R.S.** D'entre les diferents escultures, sempre n'estàs més satisfeta d'alguna.

**R.B.** *I tu Jordi, quina "suite" prefereixes la del 68, la del 84 o la del 92?*

**J.A.** Sens dubte la del 1992, en la qual les composicions esportives estaven relacionades amb la meua Barcelona.

**R.B.** *Us atreviríeu a fer una "Suite Olímpica" exclusivament femenina?*

**R.S.** Sí.

**J.A.** En bona part de la meua obra olímpica la protagonista és la dona.

**R.B.** *Com valora la crítica l'art dedicat a l'esport?*

**R.S.** En haver-hi poc art esportiu, la crítica no entra massa en aquesta temàtica.

**J.A.** Moltes vegades la crítica es posa d'esquena. Sembla com si l'expressió de l'esport en l'art no inflamés l'interès dels crítics. Malgrat això, quan l'obra està alliberada de prototipus formalistes, el crític hi posa més interès.

**R.B.** *Penseu que és possible l'abstracció o el simbolisme en l'art esportiu?*

**R.S.** Sempre hi ha d'haver un punt de referència figuratiu en l'art dedicat a l'esport. En la meua obra esportiva, el tors, que té una tradició clàssica, potser exemplifica una simbologia no exempta de figuració.

**J.A.** Sí, si el que es diu en l'art esportiu té originalitat i força plàstica.

**R.B.** *Tots dos heu exposat amb èxit a l'Orient, per què?*

**R.S.** No ho sé. Suposo que deu d'existir alguna connexió entre el meu art i la cultura oriental.

**J.A.** Possiblement en el Japó han vist en la meua obra un reflex de les seves tècniques.

**R.B.** *Creieu que l'art esportiu us ha "marcat", interferint en la dedicació a d'altres temàtiques?*

**R.S.** L'esport ha estat, i és, un motiu artístic important dins de la meua carrera que no ha interferit, ans al contrari, m'ha facilitat feina i dedicació a d'altres moltes temàtiques.

**J.A.** No m'ha marcat ni interferit, perquè les "Suites Olímpiques" i els múltiples estudis del cos de l'esportista en diferents treballs, alguns de grans dimensions, m'han fet descobrir un dinamisme que m'ha permès un "despentinat" en tota la meua obra.

**R.B.** *Seguireu fent art dedicat a l'esport?*

**R.S.** Sí; sens dubte.

**J.A.** Seguiré perquè en esport no està dit tot.

**R.B.** *Penseu en Sidney-2000?*

**R.S.** Uns Jocs són sempre una oportunitat.

**J.A.** Actualment hi estic treballant.

**R.B.** *Com sempre, ha estat un plaer parlar amb vosaltres. Espero que aquesta conversa ens permetrà comprendre millor el com i el perquè feu art dedicat a l'esport. En nom de l'INEFC, moltes gràcies.*

